

עין משפט
גזר מצוה

בַּטָּא א ב מיי פֿיה מהל' מעניות הלכה י סמג עשין מד"ס ג טור שו"ע אר"ם ס' מקנז סעף כג: א ב מיי פ"ד מהלכות אכל הלכה ו פ"ד מהלכות ק"ש הלכה ג סמג עשין יח כ טוש"ע אר"ם סימן עה סעף א:

ב ד מיי פ"ד מהלכות מנהל' תפלה ד טור שו"ע אר"ם חיים סימן עב סעף א ןו"ד סימן שנה סעף א:

ג ה ו מיי (פ"ד) [ספ"ו] (אכל) [ק"ש] הלכה ד טור שו"ע אר"ם חיים סימן עב סעף א ןו"ד סימן שנה סעף א:

ג ה ו מיי פ"ד מהל' ק"ש הל' ו טוש"ע אר"ם ס' עב סעף ד כ:

ד ח מיי פ"ד מהלכות אכל הלכה ו סמג עשין מד"ס כ טוש"ע ןו"ד סימן שנה סעף א טוש"ע אר"ם סימן קט סעף ה:

רבינו חננאל

רב שישא בריה דרב אידא אמר לעולם לא תחליף ... יורשמי: דילמא רבי מיאישא רבי שמואל בר בר כהנא, אמת עונתא דעלאתא קם רבי שמואל בר בר כיוצא אמר רבי מייאשא לא כן אלפינן רבי אב תתחילי אין משפיקין ורבי חזקיה כל דבר שפסור ועשוהו נקרא הדיוט. אמר ליה והתנאי חתן פטור מקריאת שמע ותנן חתן אם רצה לקרות קורא, אמר ליה ולא רבן שמעון בן גמליאל תני, לא כל הרוצה ליטול את השם יטול. פתר לה רבבן גמליאל שאמר איני שומע לכם לבטל מלכות שמים אפילו שעה אחת. סליק פ"ב לפ"ש

בתנאי', מי שמתו מוטל לפניו וכו'. אסוקא אפ"י שאינו לפניו ממש אלא הלך לצורך המת או החזיר את פניו או היה בבית אחד כמותו לפניו דמי. **העומדים בשורה** הפנימית פטורים, את הפנים פטורין, פנימין של שורה שרואים פניהם של אבילים פטורים מקריאת שמע וכן התפלה. שורה דרא בהספד שנאמר ישיר על אנשים. מנהגם שאחר שקורבין את המת עושין שלש שורות, שורה אחת עומדין שם קרוביו ורעיו של מה, שורה שנית אחריו ורעיו, והאבילים בין שתי השורות, שורה שלישית שאר הקהל. והמקום הזה מועד לדבר ומספידין שם לפי כבוד המת ונקרא שדה ביכים.

רב ניסים גאון

אמר רב אשי הני בני מתא מחסיא אבירי לב גינהו דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זימני בשחא. היינו תרי ירחי דכלה חדוש אדר וחודש אלול והתם בבבא מציעא (אמרינן) ב' השוכר את הפועלי' (דף 99) אמרינן אמר ר' רבה בר נחמני אבב שמואל נחנשיה אכלו ביה קריצי בי מלכא איכא גברא חד מיהודאי דקא מפגר תריסר אלפי גביר ירחא בקייטא וירחא בסיתורא מכרגא ובפרק השואל (דף צז) אמרי איהו שאל להו ביומי דכלה: סליק פירק ב'

יו:

פּרִיץ זה אחירתופֿ'. שפּרץ פּרעה במלכות בית דוד. יוצאת זה דואג שינא לתרבות רעה כדמפרש בחלק (דף קו:). גבי ווי שינא זה: **צוּחה** זה גחזי. שהיה מזורע וכתיב ציה טמא טמא יקרא ו היינו נוחה: **והם** נוונין בזרוע. ולכן יש להגיה: ⁶במתקיעות והם צורוע עדיך צלו ולא גרסינן עדיך לא צלו:

תרי זימני בשתא. אכל צעזרת שאינו אלא יום אחד לא היו כל כך מתאספין ושמה ניסא איתרחיש להו וראיתי בספר העמים שחצר הרצ רבי יהודה צר צרוילי ששמע שהיה עמוד של אש יורד מן השמים עליהם כנלה דאלול וצנלה דלחר: **רַב** שישא בריה דרב אידי **אמר רַעוּלָם** **אָא** תחליף. פ"ר"ח דהלכה כרצ ⁸ שעת דהוא צתראה והלכה כרשב"ג דלמר לא כל הרוצה ליעול את השם יעול ⁶) וצכל מקום שנה רבן שמעון בן גמליאל צמשמניו הלכה כמותו חוץ מערב וזינן וראיה אחרונה (כמוצות עז). וכן פסק ר"ח ומיהו אנו שצסום פעם אין אנו מכוונים היטב גם חתן יש לקנות דלדרכה נראה כיוהרא אס לא יקרא כלומר אני מכזין צכל שעה אכל לעשות מלאכה צתשעה צאצ אין לעשות מלאכה:

הדרן עלך היה קורא

בַּי שמתו מוטל אִפְּניוּ. רש"י גרים מי שמתו אחר תפלת השחר אכל נראה לר"י שהוא אחר היה קורא דליירי צסיפיה מק"ש וסאן מתחיל נמי מפטור ק"ש וצירושלמי גרים כמו כן: **פַּטוּר** מק"ש. צירושלמי מפרש טעמא א"ר צון כתיב למען תזכור כו' עד כל ימי חיך ימים שאתה עוסק צביים ולא ימים שאתה עוסק צממים: הכי גרסינן פטור מקריאת שמע ומן התפלה ומן התפילין:

הבי גרים רש"י שלאחר המטה אפילו המטה צריכה להם חייבין לפי שעלוּסֵב לא היו רגילים לשאת שכבר נשאו חלקם ותימה קמא הלשון לפרש מאי קאמר אפי' צריכה להם ולאלא לא היו נושאין כלל את המת לכך נראה כוונת הספרים שלפני המטה ושלאחר המטה את שהמטה צריכה להם פטורין אין צריכה להם חייבין: **אֵלָו** ואֵלו **פַּטוּרין** מן התפלה. אכל צק"ש וצתפילין שהן מדאורייתא חייבים ורישא דקאמר מי שמתו מוטל לפניו דפטור מן קריאת שמע ומן התפילין וכו' כל שכן דפטור מן התפלה אלא לא צעי למימני צרישא אלא החלוק צצין נושא' המטה לתמו מוטל לפניו:

ואיני מברך. פ"רש"י ואין זקוק לצרך. ומשמע מתוך פירושו שאס רצה לצרך רשא' מיהו צירושלמי קאמר אס רצה להחמיר אין שומעין לו לכך נראה לומר אינו מברך אינו רשא' לצרך ומפרש צירושלמי למה וקאמר מפני כצדו של מת אי נמי מפני שאין לו מי שישא משאו ופרץ' והתינא פטור מנטילת לולב וקא ס"ד דמייירי ציו"ט וכו אינו טרוד לישא משאו ומשני תפתר צכול פ"י צכולו של מועד.

היה קורא פרק שני ברכות

כל העולם כולו נוונין צלדקס. צלדקמו של הקצ"ה ולא צזכות צצידין: **והם** נוונין צורוע. צזכות צצידס. וצלדיקים משמע' קרא וקרי להו רחוקים מצדקמו של הקדוש צ"ה: **אינו** נוונין. שאין להן כדי צרכיהם ומתפרנסים צקושי: **ופליגא** דרצ יעודה. דליהו אמר אצירי לצ היינו רשעים: **גוצאי**.

שס אומה היא צצצל. וצמסכת קדושין (פ"ד דף ע:). אמרינן שהיו מן הנתניים: **שנחא דאורייתא פרי זימני צשפא**. שהיו נאספים שס ישראל צאלר לשמוע צהלכות הפסח מדרש דרצ אשי וצאלול לשמוע * הלכות חג: * לא כל פרוצה וכו'. אס לא הוחזק חכס וחסיד לרצים אין זה אלא גלויא שמראה צעצמו סיכול לכזין לצו: **אמרי אינשי עצידיפא הוא דלים ליה**. הרוצה איתו שאינו עושה מלאכה אינו מצין שמחמת תשעה צאצ הוא צטל אלא אין לו מלאכה לעשות: **פוק חוי כמה צטלני איכא צשוקא**. אף צימני מלאכה:

הדרן עלך היה קורא

בַּי שמתו כו' **פטור** מלקרס **ק"ש**. לפי שהוא טרוד צמסצת קצורתו והוא דומיא דחתן דפטור משום טירדא דמלוה: **וחלופיהן**. שכן דרך צמתחלפין לשאת לפי שהכל חפצין לזכות צו: **את שלפני המטה**. שימעסקו צו כשתגיע המטה אלס: **ושלאחר המטה**. שנשאוהו כצר: **שלפני המטה לורך צסס פטורים**. אס צריכס לשאתו פטורים: **ושלאחר המטה**. אף אס לורך צסס חייצים הואיל כצכר ינאו ידי חובטן מן המת: **ואלו ואלו פטורין מן הספלה**. דלאו דאורייתא היא. וצצותיו פירשו לפי שיש להם עוד שהות ולי נראה שאין זה לשון פטור: **לשורה**. שהיו מנחמין את האכל צהקף שורה צציצותיו צשוצס מן הקצר: **גב' שאינו מוטל לפניו**. כגון הוא צצית אחד והמת צצית אחר: **אולל צציס אחר**. דנראה כלועג לרש וכו': **ואינו מוסב**. כדרך המסוציס צצחציות על צדו השמאלית וצמטה: **ואינו מצרך**. ואינו צרך לצרך צצכת המוציא: **ואינו מוצן**. אינו צרך לצרך צצכת המוצן: ואין

הוא ערך היה קורא מי שמתו מוטל לפניו. אין לו דין אכל עד שיקטם הגולל (מ"ק כג: מכות"י). אובל בבית אחר. כשהוא טועד אולל צצית אחר (שם). ואינו מייסב. כשהוא אולל דהיינו דרך גדולה (שם). ואינו מברך. שום צצכה, דפטור הוא ממצות כל זמן שמתו מוטל לפניו (שם).

מסורת הש"ס

א) והעירין מהפך הדגנים וגורס לעיל אין פיר כו' כסועתו של שאול כו' וע"ש מלמא צעעמחא, צ מולין דף פו. תענית דף כד:, א) וצתענית כד: כחצ רש"י דלג צרקסין מהר חורב וע דגס צחולין ליתא, ד) פסחים דף נה:, ט) התם, ו) הכא, א) שם נא:, ח) שמחות פ"י, ט) נמשנה לקמן כ:, י) מ"ק דף כג: שמחות פ"י, צ) ש"ך למשנה דף עז: ז) צמוצות יוס צ' של צ"ה המתחיל תפסד, ח) זצ"ל שינא,

תורה אור השלם

- שמעון אלי אבירי לב הקדושים מצוקא:
- ישעיהו מו ב'

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה צר ששא וכו' דבכל מקום:

פירק ג

צ) בשם) בפשגה פטור מקריאת שמע ומן התפילין כל"ל וזיכת ומן התפלה ממקן:

גליון הש"ס

ברש"י בשבא דאוריית' בו' ומבאן הגיה רבינו יעקב וכו'. ב. ברוס' ר"ש בתב, כיון שיצאו כבר ע"י המת וא"ע ששדיריו יהיו צריכין דרגלא כל' בעינן כו':

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"י"ש כתב, ומבאן הגיה רבינו יעקב וכו'. ב. ברוס' ר"ש בתב, כיון שיצאו כבר ע"י המת וא"ע ששדיריו יהיו צריכין לו.

מוסף רש"י

בשביל חגיגת בני. הוא י' מועד בן דוקא, וימניו היה קול זה ינא (וחזין 19). די לו בקב חרובין. מתפרנס צלצר וצלמלוס (שם) כל השנה היה מיון צק, חסר לחם היה ומתפרנס היה צצרוינן (תענית כד:), מוחלפת השיטה. התנא שסרינן טעה צלחת מתן והחליף שיטמו (פסחים נה:), מלאכה הוא דאין לו. הרוצה איתו צטל, אמריס אין לו מה לעשות ולא מוחזי כטוב צו אסור (שם). כמה בטלני איכא בשוקא. כל ימות השנה (שם).

הדרן עלך היה קורא מי שמתו מוטל לפניו. אין לו דין אכל עד שיקטם הגולל (מ"ק כג: מכות"י). אובל בבית אחר. כשהוא טועד אולל צצית אחר (שם). ואינו מייסב. כשהוא אולל דהיינו דרך גדולה (שם). ואינו מברך. שום צצכה, דפטור הוא ממצות כל זמן שמתו מוטל לפניו (שם).

^[1] א) והעירין מהפך הדגנים וגורס לעיל אין פיר כו' כסועתו של שאול כו' וע"ש מלמא צעעמחא, צ מולין דף פו

^[2] א) וצתענית כד: כחצ רש"י דלג צרקסין מהר חורב וע דגס צחולין ליתא, ד) פסחים דף נה:

^[3] ט) התם, ו) הכא, א) שם נא:, ח) שמחות פ"י, ט) נמשנה לקמן כ:, י) מ"ק דף כג: שמחות פ"י, צ) ש"ך למשנה דף עז:

^[4] ז) צמוצות יוס צ' של צ"ה המתחיל תפסד, ח) זצ"ל שינא,